

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Vilh. Grundtvig: N. F. S. Grundtvig's
Arbejds Katedralskole

AARHUSIANERBLADET

A ROSIA

3

Indhold af No. 3, 7. Aargang: *Discipulus*: Sang — J. C. Christensen: Enrico Mylius Dalgas — Vilh. Grundtvig: N. F. S. Grundtvig i Aarhus Kathedralskole — Fra Skolen — Emanuel Sejr: Musiksesørens anden Halvdel — Jørgen Voeler: Sæsonens Slutning — Aarhusianere m. m.

Spar 30 pCt.

og køb Klædning og
Paletots efter Maal i

Frederiksbjerg Bekl. Magasin,
(Hj. af Fr. Alle og Jægergaardsgade)

Carl V. Secher

Telefon 4965

1ste Kl.s Pension.

Fru INGEBORG SKAUN

Frederiksgade 76 A. Telefon 5760

(lige overfor det nye Missionshotel).

FOTO KUNST

ATELIER RIIS KNUDSEN

fremstiller det Billede,

DE synes om

Telf. 716 Lille Torv 2 Telf. 716

Gentlemen!

Ekviper Dem i

Engelsk

Beklædnings-Magasin

Østergade 1 — Aarhus

Jens Axelsen

HAVNEGADE 2

Medicinalvarer

Java Kaffe

og

Ceylon The

er

Andreas Skaarups Specialitet.

Skolegade 29 Tlf. 865—866

Sig det med
Blomster.

C. Hammerichs Eft.

C. U. SCHIERUP

Blomsterforretning
Søndergade 8

Tlf. 349 AARHUS Tlf. 349

Medlem af „E. B.“

F. Ehrenreich-Petersen

(forhen Kemp & Lauritzens Filial).

Tlf. 1085 Nørregade 38 Tlf. 862

Installatør af elektriske Anlæg i Aarhus,
Veilby og Riis Skov.
Smukt Udvalg i Lysekroner og Festgaver,
elektr. Køge- og Varmeapparater.

L.C. Mikkelsen

**Skibssmedie og
Maskinfabrik**

Dynkarken 33 Telefon 1045

PUMA

Det populære Barberblad.

Pris 25 Øre

Pensionatet

Vestergade 52

anbefales.

Fru O. Sørensen.

Depot af Vine
fra Kgl. Hof-Vinhandel

Lorentz Petersen
København

hos
Robert Hjorth, Studsgade 29.
Telefon 801

VOGNMAND

A. J. KRISTENSEN

Falstersgade 33 A, 1. Sal

Tlf. 2497

Al Lastbilkørsel besørges.

KRISTIAN F. MØLLER

Store Torv 5 Aarhus Telefon 649

Bog-, Papir- og Kunsthandel

Kongelig Hofleverandør.

Haandskomager

Chr. Bruun & Søn

AARHUS

Telefon 3794

Grundl. 1881

A R O S I A

Medlemsblad for Aarhusianer-Samfundet.

Nil non mortale tenemus
pectoris exceptis ingenique bonis.

Vort Eje ligger i Dødens Haand,
to Gøder undtagen: Hjerte og Aand.

7. AARG.

15. JUNI 1928

NR. 3

Sang.

Nu gaar Vaarens Vind paany
over Bugt, over By,
grøn i Skolens gamle Gaard
Linden staar.

Nu gaar nye Længsler ind
gennem alle unge Sind,
mens det løves i lyse Lindekroner.

Her i fjærne Aar blev til
hvad vi ved, hvad vi vil,
unge Viljers Tro og Trods
blev til os.

Aldrig brister stærke Baand
gennem Hjerte, gennem Aand,
mens det løves i lyse Lindekroner.

Og nu samles vi igen,
Mand med Mand, Ven med Ven,
som det skete Gang paa Gang
under Sang.

Alle Aar, som ligger bag,
vi vil mindes dem idag,
mens det løves i lyse Lindekroner.

Vi skal mødes med enhver,
vi har kendt, vi har kær,
vi skal mindes dem, vi ser
aldrig mer.

Vi skal samles med de ny
om vor Skole, om vor By,
mens det løves i lyse Lindekroner.

Det er Livets Lov, der gjaldt
overalt, overalt,
at hvad Hjertet bygger, staar
gennem Aar;
og i Hjerte, Aand og Tro
skal vor gamle Skole gro,
mens det løves i lyse Lindekroner.

Discipulus.

Enrico Mylius Dalgas.

1828 — 16. Juli — 1928.

Paa vor Anmodning sender Formanden for „Det danske Hedeselskab“, fhv. Minister Hr. J. C. Christensen følgende Artikel i Anledning af Hundreedaarsdagen for Enrico Mylius Dalgas' Fødsel.

Paa Hundreedaarsdagen for Dalgas Fødsel vil Bestyrelsen og Repræsentantskabet for det danske Hedeselskab samles ved hans Grav i Aarhus for at mindes Selskabets energiske Stifter.

Naar Tiden har en Opgave liggende, som kræver Løsning, da gælder det om, at den rette Mand er der. Det er lykkeligt for Opgavens Løsning, hvis Manden er der, og det er lykkeligt ogsaa for Manden selv, thi Opgavens Løsning vil da have en bærende Kraft i sig, som fører fremad mod Maalet.

Hedens Kultivering var en gammel Opgave. Flere af vore enevældige Kon-

ger havde gjort Forsøg paa at løse den. Frederik IV gav en Anordning om forskellige Privilegier for Folk, der vilde flytte ud paa Heden og sætte Bo der. Frederik V forsøgte med Indførelse af tyske Kolonister til Opdyrkning af Alheden ved Viborg og Randbølhedde ved Vejle, og i Christian VII's Tid, mens Kronprins Frederik stod for Styret, tog man fat paa at oprette Statsplantager paa Heden. Men i det store og hele kom man dog ikke vidt med disse Forsøg. Heden laa stadig hen og ventede paa den endelige Løsning af Opgaven. Der blev skrevet mange Artikler om den og fremsat mange Forslag, som væsentlig gik ud paa at blive i det gamle Spor, at Staten skulde løse Opgaven. Dalgas selv var til en Bezyndelse af samme Mening, men hans praktiske Sans og hans Trang til

Handling lod ham ikke blive derved. Han forstod, at man ikke vilde naa frem, hvis man ikke fik Folket med. Der skulde skabes en viljekraftig Hær, som med Haab og Tro vilde tage fat paa at løse Opgaven, og som Staten kunde støtte, hvis den havde Evne og Villie dertil.

Begyndelsen til denne Hær skabtes i Aarhus den 28. Marts 1866 ved Oprettelsen af Det danske Hedeselskab. Dalgas var Selskabets Stifter og blev dets energiske Leder til sin Død i 1894.

Der var Manden.

Det er ikke Meningen at give en Levnedstegning af ham her i disse Linier, men et Par Træk om hans Personlighed og om hans Opdragelse i Nøjsomhed vil jeg dog fremføre, fordi de peger paa, hvad han førte med sig ud i Livet og til sin Gerning. Jeg tager dem fra C. Nyrops Jubilæumsskrift om det danske Hedeselskab 1916.

Hans Rektor, Professor Friedenreich i Efterslægtens Skole, hvor han var Elev med Friplads, skrev om ham:

»Han er lidt tung af Nemme, men i Besiddelse af en Flid og Energi, der søger sin Lige.« Eftertiden mærkede ikke til Tungnemhed hos Dalgas, men desto mere til hans Flid og Energi, hvilke Egenskaber han bevarede til det sidste. I Sommeren 1846, da han fyldte 18 Aar, tog han Adgangseksamen ved den militære Højskole, skønt han dan Gang led stærkt af gastrisk Feber. I flere Nætter maatte han tage ind at kaste op paa, for om Morgenen at køre i Droske til Eksamensstedet og om Dagen leve af Appelsiner. »Jeg maatte holde ud, skriver han thi vi havde ikke Raad til at begynde for fra og spille et Par Aar.«

Som Dreng kendte han ikke til Lompenge. Efter at han havde taget sin Eksamen ved Højskolen, fik han for første Gang to Mark til at gaa i Tivoli for. Hans Hjem var tarveligt, men fornøjeligt med mange unge Venner, som gerne vilde komme der, Moderen var Enke, og Børnene bidrog til den

fælles Kasse efter Evne. Hver Sommer boede de en kort Tid paa en Bøndergaard i Smidstrup, og her samledes ofte mange unge Venner hos dem i frejdig Glæde. Der blev gjort Ture, sunget og ikke sjældent lavet et rent-ud syndigt Spektakel. De mærkværdigste Indretninger blev opfundne, for at man kunde huse de besøgende Gæster, til hvem der absolut ikke var Plads og ofte heller ikke Mad. Mere end én Gang var et Fad Kartofler hele Maaltidet, som dog altid krydredes af den fornøjeligste Stemning.

Dalgas gjorde begge de slesvigske Krige med, men imellem Krigene blev han som Ingeniørofficer ansat ved Vejvæsenet i Jylland. De store Landeveje anlagdes den Gang af Staten. Ved Vejvæsenet samlede han den store Erfaring, som siden blev ham til Nytte ved Arbejdet for Hedens Kultivering.

Ved sine Rejser paa Kryds og Tværs i de jyske Hedeegne og ved sine Nivelleringer, Korttegninger og Udgravninger lærte han Hedens Natur og Geografi at kende som ingen anden, og ved de mange Forhandlinger, som han samtidig maatte føre dels med Autoriteter og dels med Lodsejere, lærte han ogsaa Folket at kende. Saaledes var han rustet, da han blev Hedeselskabets Mand og Hede bøndernes Velgører og ukronede Konge.

Hedeselskabet har virket ved at give Raad og Vejledning til Engvanding, Afvanding, Dræning, Vandløbsreguleringer, Digeanlæg, Moseopdyrkning, Moseindustri, Mergling, Vejanlæg, Plantning af Plantager, større og mindre, Hegns- og Læplantning; Havebrug osv., og paa alle disse Omraader har Dalgas virket. Han rejste, og han holdt forhandlende Sammenkomster med Folk rundt om i Jyllands Egne for at faa Arbejder sat i Gang paa de forskellige Omraader, og naar han var hjemme i Aarhus, havde han Hænderne fulde af Arbejde i Sagens Tjeneste. En Mængde Breve skulde besvares, Planer skulde udarbejdes og udsendes

og Artikler skulde skrives til Selskabets Tidsskrift, som han i mange Aar saa godt som alene redigerede.

Han var utrættelig.

Løn fik han ikke i Hedeselskabets Tjeneste, men hans Pension som afskediget Officer blev forhøjet til 3600 Kr., som var hans Officerslønning, som Staten saaledes fremdeles ydede ham. Selskabet betalte derimod hans Rejseudgifter. Selskabets Bestyrelse bestod oprindeligt af 3 Medlemmer; nu bestaar den af 7, men er lige som den Gang ulønnet. Derimod har Selskabet efterhaanden maattet antage lønnede Tjenestemænd til at udføre de forskellige Arbejder paa alle de for nævnte Omraader med at give Raad og Vejledning, udarbejde Planer og Overslag

og føre Kontrol med Arbejdernes Udførelse. Selve Arbejdernes Udførelse maa Folk selv betale, men Raad og Vejledning ydes dem for en ringe Betaling til Dækning af Rejseudgifter m. m.

Hedeselskabet kan nu pege paa mange Kvadratmile vel opdyrket Jord, vel paavandede og afvandede Arealer, store Plantager og Hegns- og Læplantninger, som før var Hede eller sumpede Mose- og Kærstrækninger. Det var en patriotisk Stemning, som efter Krigen i 1864 gjorde Opgaven moden til Løsning. Det var Hedeselskabets Bestyrelse, som gik i Spidsen, men det var Dalgas, som førte an.

Han var Manden.

J. C. Christensen.

Aarhusianere og Parnasset.

IX.

N. F. S. Grundtvig i Aarhus Katedralskole.

Af Overbibliotekar Vilh. Grundtvig.

„Arosia“ har ønsket engang at fortælle lidt om en af Aarhus Katedralskoles berømteste Sønner. Emnet er saa ofte behandlet) — ja, adskilligt derom kendt for enhver Latinskoledreng, at man ikke maa vente noget nyt i denne lille Artikel: den benytter sig saa vidt muligt af Grundtvigs egne Ord.*

Al Tid blev jeg ved at flagre om paa golde Tidselagre

.....
intet morsomt mer jeg fandt,
lagde Bogen under Stolen
og udsov mig gjennem Skolen.

Aarhus med dit gyldne Spir!
du, som har til Danmarks Sir
i dit Skød og i din Skole
fostret mangan Hædersmand.

.....
Jydekubens vakre Dronning!
ogsaa mig du ruged ud.
Vel jeg kun din Stifsøn var,
venlig dog din Honning klar
vilde du i mig indtvinge.
Dine Visere**) omsonst
med al Ømhed, med al Kunst
bredte ud min lille Vinge

Saaledes synger Grundtvig 1811 i »Udby Have«. I dette store Digt (i Nytaarsgaven »Saga« for 1812), hvori han smukt skildrer sin Barndom og Ungdom, dvæler han ogsaa mildt og venligt ved sine Minder fra Skolen. Digtet klinger dog ud i en bitter Klage over, hvor lidet de to Aar (1798—1800) har betydet for ham. Den blev Optakten til Grundtvigs senere voldsomme Kamp mod den latinske Skole og al dens Væsen.

Den tidligste og udførligste Skildring af sin Skolegang har Grundtvig givet i sine Dagbogsoptegnelser fra 1804, hvoraf her skal gives et kort Uddrag. »Med bankende Hjerte traskede han

*) Især L. Schrøder: Grundtvigs Barndom og første Ungdom, 1883, og F. Rønning: Den Grundtvigske Slægt, 1904.

**) »Viser«: Dronningen i Bikuben.

V. Nielsen

Murermester

Thunøgade 32 Telefon 5124

Legetøj

bedst og billigst hos

P. H. Borup

Telefon 1574

Nørre Allé 18

Borgportens Frisør- & Barber-Salon

Carl Nielsen.

Tlf. 4519

Aarhus

Leth Bang

Sct. Clemens Bog- & Papirhandel.

Clemenstov 9, Aarhus. Telf. 435

Chr. Iversen

Tømremester

LILLE TORV 2

☞ Telefoner 1295 & 3195 ☜

J. Kjærulf

TØMRERMESTER

GRØNNEGADE 74 TLF. 3357

Tømmer- og Snedkerarbejde udføres billigt, samt
Reparationer. — Overslag og Tilbud gratis.

Den bedste Cigarillos

er

Fabrikeret af udsøgte Tobakker.

100 Stk. Kr. 9,50

20 Stk. Kr. 1,90

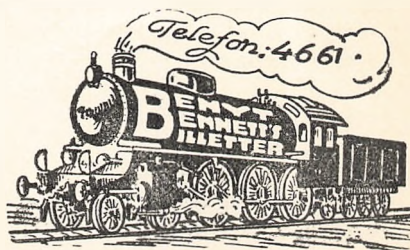
Kun ægte med mit Firmanavn
og i ovenstaaende Udstyrelse.

Chr. E. Petersen

(etableret 1882).

Sct. Clemenstov 9. Tlf. 201.

Provensens største Specialforretning
i Cigarer og Tobakker.

St. Torv 6 — Aarhus

Kiosken

Riisskov

Is — Chokolade — Frugt — Servering

Riis-Skov Badehotel.

Aabent hele Aaret.
Husk Motortog og den nye Rutebil.

Klaverundervisning.

Fru I. M. JUUL RASMUSSEN
Elev af Organist Skytte Birkefeldt.
Fredensgade 29⁴ Telf. 2759

Tømremester

Bæk Jensen

Dr. Margrethesvej 21
Telf. 3165

Fabrikkernes Klædelager

Søndergade 51

Aarhus

Telefon 5000

AKTIESELSKABET

M. SEEST

Jernstøberi og Maskinfabrik
AARHUS

Telf. 3216 & 3217
Telegr.-Adr. „Maskinseest“.

SPECIALITET:
HURTIG-BOREMASKINER

A/s L. Hammerich & Co.

Specialforretning
i Bygningsartikler

Grundlagt 1854
TELEFON 7050
AARHUS

J. A. BRIX

Sæbeudsalg.

Tordenskjoldsgade 9 Tlf. 5926

Alt til Vask og Rengøring.
Papirvarer og Legetøj
Bedste Varer til billigste Priser

F. Rybner Petersens Boghandel

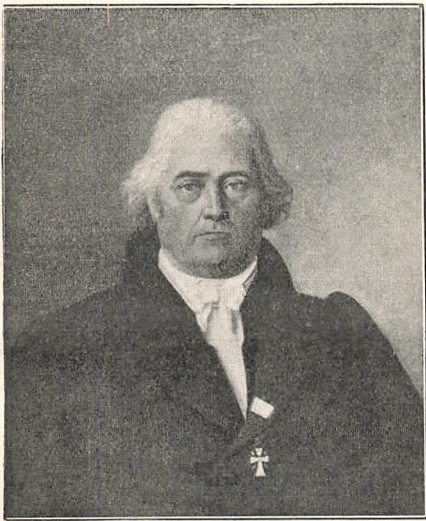
Telf. 146

Clemenstorv 6—8

Telf. 157

AARHUS

bag efter Hr. Feld [hans Huslærer fra Thyregod Præstegaard] — med sine Bøger under Armen — til Rektor Thure Krarup, som skulde overhøre ham og fastsætte hans Plads i Skolen. Den gamle snurrige Mand fandt, han ei fremviste mere, end han godt kunde gjøre Rede for, men der var adskilligt, som udfordredes til at komme i Mesterlexe [øverste Klasse].... Her var Mosjø Frederik i en gandske ny Verden, hvor han i Begyndelsen ei fornøiede sig synderlig, thi hans honette

Jens Stougaard.

Ambition tillod ham ei at høre til nederste Part, og det var strængt at følge den mellemste.... Rektor var ham bevaagen, og i de Dele, han havde, var han temmelig hjemme. Men Konrektoren — Jens Stougaard — gjorde adskillige Forsøg paa at flytte Nylingen til nederste Part. I en god Hensigt gjorde han det, fordi han troede det bedre for ham, men Frederiks Ærgjerrighed blev saaret, og han glemte ei saasart den værdige Lærer denne Fornærmelse.... Ved den første Skoleexamen, Frederik bivaanede som ordentlig Medlem, forsonedes han tildels med Konrektoren, da denne offentlig

berømte ham for Stedets høie Høiærværdighed.... I September 1800 forlod Frederik med et meget rosende Testimonium Aarhus.... Konrektorens mundtlige [Afskedshilsen] var ham mange Prosent kjærere og nyttigere end Rektors skriftlige«. I varme Ord taler han nu videre om Stougaard: han »rødmede ved Tanken om at have miskjendt den ædle Mand«, for hvem der »i hans Sjel lagdes varig Grundvold til varm Høiagtelse og uskrømtet Ærbødighed«, den Mand »der kun havde reen Menneskekjærlighed til Grund og Disciplens sande Vel til Formaal«. Sit første Digtværk, den (utrykte) historiske Fortælling »Ulshild«, tilegnede Grundtvig Stougaard: »sine Disciples Fader og min tidligere Ungdoms Lærer, et svagt Beviis paa min Erkendtlighed«.

Sit skønneste Udtryk faar Grundtvigs Hengivenhed for Stougaard i »Udby Have«:

Gjæve Stougaard! til mig hen
tit du saa med ædel Smerte,
bød som Fader, bad som Ven;
men selvraadig var mit Hjærte,
lukkede sig fluks igjen.
Dog hvordan end jeg mig skabte,
Haabet du dog aldrig tabte;
dine Ønsker og den Taare,
hvormed du mig unge Daare
sagde faderlig Farvel, —
de mig rørte, dem jeg gjemte,
og, hvor meget end jeg glemte,
dem har jeg dog aldrig glemte;
Taaren klar mig staar i Øje,
tak, vor Fader i det høje!
Stougaard! brave Lærer, tak.

Det er sjældent hos Grundtvig at træffe en saadan Varme i Omtalen af de Mennesker, han mødte paa sin Vej; i dette Digt har han rejst Stougaard et varigt Minde. Ganske anderledes lyder Tonen overfor hans gamle Rektor, som vel var ham »bevaagen«, men i hvem han kun ser den dygtige Lættner — ogsaa det fik jo dog Betydning

for Grundtvig — og »den gamle, snurige Mand«, hvis Afskedsord han ikke brød sig noget om. Det er da af Interesse, at det »meget rosende Testimonium«, han medgav ham til Universitetet, nylig er blevet fremdraget.*) Det skal her gengives i Oversættelse:

Hr. Rector Magnificus!
Højanselige og berømmelige Professorer ved Københavns Universitet!

Ikke lidet er det, som vi ifølge vor Forhaabning og vore Ønsker venter os af den udmærkede Candidat til Eders Borgersamfund,

Nicolaj Frederik Severin Grundtvig, som nu er i sit attende Aar; thi lige siden han begyndte at læse hos os i Aaret 1798, efter at han ved Omsorg af sin Fader, den ærværdige Hr. Johan Grundtvig, Guds Ords Forkynder i Udby og Ørslev paa Sjælland, havde i et privat Hus faaet lagt den første Dannelsens Grundvold, har han, ved heldigen at uddanne det lykkelige Aandsanlæg, som er blevet ham til Del, i Sandhed givet mere end Drenge Forspil til en senere med Alderen voxende Berømmelse.

Ligesom derfor de Aarhusiensiske Muser ved aarlige Flidsbelønninger, der beløber sig til en Sum af fyrretyve Rigsdaler, har søgt yderligere at opmuntre hans Lærvillighed, saaledes haaber jeg, at hans Dyder heller ikke hos Eder, højanselige Mænd, skal forblive uden Løn, saa meget mere som jeg stoler paa, at han vil vise sig Eders Velvilje i højeste Grad værdig.

Med Hengivenhed forbliver jeg
de Herreris ærbødigste
Thure Krarup,
Skolens Rektor.

Aarhus, 25. Sept. 1800.

Selv om en Del af Udtrykkene skyldes Tidens gængse akademiske Stil, er Testimoniet dog et tydeligt Vidnesbyrd om, at den Mand, der kunde se

saa klart og mærkeligt forudnende paa sin Elev, har været andet og mere end »en gammel, snurrig Mand«. Trods alle Grundtvigs bitre Ord om Skolen staaer det fast at han dér havde den sjældne Lykke i begge sine Lærere — thi han havde kun disse to, der hver havde deres tre Dage om Ugen — at træffe Mænd, der havde Forstaaelse af de ualmindelige Anlæg hos deres unge Elev og efter bedste Evne søgte at udvikle dem. Endnu kun et Par Ord om disse to Mænd. Thure Krarup var paa Grundtvigs Tid ca. 60 Aar; han var, som sagt, en dygtig Latiner men svag som Skolemand. Af en ganske anden Støbning var Konrektoren Jens Stougaard, der var født 1761 i Ry men tilbragte det meste af sit Liv i Aarhus, først som Elev ved Katedralskolen, senere som Konrektor og endelig som Rektor efter Krarup lige til sin Død 1838. Hans sunde pædagogiske Blik kommer klart til Orde i et Indlæg i »Minerva« 1795, hvor han bl. a. varmt taler Modersmaalets, Historiens og de nyere Sprogs Ret i Skolen. I Skolens Program 1838 har hans Efterfølger, Rektor H. H. Blache, skrevet en smuk Biografi af ham og i »Historisk Tidsskrift« 1872 fremdeles fortalt Minder fra sin egen Skolegang i Aarhus i Aarene 1800—1806 (om Bygningerne osv. har han skrevet i Skolens Program for 1850). Da Forholdene var de samme paa Grundtvigs Tid umiddelbart forud, ved vi saaledes god Besked derom. Hans almindelige Dom om Skolen falder i det hele sammen med Grundtvigs, naar han udtaler, at den »i høj Grad havde trængt til en Regeneration«, og at han er »kommen til den sørgelige Erkendelse, at en stor Del af Ungdomstiden havde været spildt eller maadelig anvendt«. Det er ikke her Stedet til at komme nærmere ind paa Forholdene — kun et Par Ord til Orientering. Undervisningsfagene var Latin, Græsk, Religion, Historie og Geografi; dertil kom lidt Astronomi og Hebraisk samt

*) Gads Danske Magasin, Marts 1928.

Magnificae Praeceptor
Amplissimi Collegii
Pietatis Professores Universitatis
Wittenbergensis

Illud patris Junii, quae spe est vestrae
litterarum, quae spe est vestrae
litterarum, quae spe est vestrae

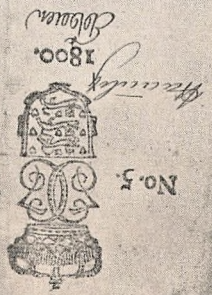
NECROLOGIO LEONARDI JUNCTI

animum agerit desideriosum, et quo unum
pateris patris vestrae primus esse
primus vestrae, quae vestrae sunt
vestrae vestrae, quae vestrae sunt
vestrae vestrae, quae vestrae sunt

annus dicitur primus Junii in
conferentibus quodammodo impedit
in dicitur, quae magis ardeat
conferentibus quodammodo impedit
conferentibus quodammodo impedit

Junium se praestantem confitemur
Junium se praestantem confitemur
Junium se praestantem confitemur

Wittenbergensis
anno 1800
9. 25 Sept.

= 6071F

for nogles Vedkommende Sang under den elskelige gamle Grossmann — til dem hørte Grundtvig dog næppe. Karakterer gaves ikke. Undervisningstiden var som Regel 4 Timer om Formiddagen (fra 7 eller 8) og 3 om Eftermiddagen (2—5 eller til Mørkets Frembrud); der var dog mange Extra-Fridage, men Sommerferien varede kun 14 Dage. Om den tvungne Kirkegang eller om Elevernes ligeledes tvungne »Sangopvarning« i Kirken nævner Grundtvig ikke et Ord i Dagbogen.

Hvad der udenfor de nævnte to Kilder findes af Udtalelser fra Grundtvig om hans Skoletid i Aarhus er ikke meget. I sin Selvbiografi fra 1843 (til Erslews Forfatterlexikon) siger han kort: »Han gennemgik paa to Aar Mesterlexen i Aarhus Latinskole, under Krarup og Stougaard, og stræbte at fordrive Kjedsommeligheden ved at gjøre Vers og med at læse i Kejsers Carls og Holger Danskes Krønike og i Suhms Bog om Odin«. Stærkest udtaler han sig de Foredrag, han holdt 1848 (udg. 1877 som »Mands-Minde«); det hedder her: »Skjønt jeg, til jeg var fulde 15 Aar, i en Krog paa den jydskede levende Sans, saa vel for det store som for det hjemlige, og i det hele for det naturlige og levende, saa havde dog Latinskolen paa langt mindre end to Aar forvandlet mig til saa kold, selvklog og lavstammet en Person, at jeg ikke en Gang brød mig om, hvordan det gik med den store Kamp [naturligvis Napoleons-Krigene], jeg dog med levende Interesse havde fulgt, bogstavelig lige til den Dag, jeg satte min Fod i den forbeholdte Latinskole.... hvordan vore Latinskoler end nu kan være, saa var den, jeg gik i, saa aandløs, tom og kjedelig« (osv.). I et lille Skrift fra 1847 (»Lykønskning til Danmark«) hedder det bl. a.: ».... jeg vilde give meget til, at jeg ikke havde spildt mine Drengear paa.... den latinske Skolemester-Leg«. Endelig siger han i et af sine Foredrag 1863 (udg.

1871 som »Kirke-Speil«): »Skjønt det kun varede i to Aar, glemte jeg dog ikke blot Napoleon og Aviserne, men Kirkehistorien, Kirkegangen og Børnelærdommen over Kjedsommeligheden, Tobakspiben, Kortspillet og Dagdrivriet med Skolebøgerne under Armen«.

»Kjedsommelighed« er Omkvædet overalt, men som det vil ses, der var dog ogsaa Ting, som kunde adsprede og glæde, først og fremmest da Læsningen. »Det levende Ords« Mand var, som bekendt, ivrig Læser fra Barndommen af, ja bestemt til Bogen endnu før sin Fødsel. I Dagbogsoptegnelserne fortæller han ogsaa, at han »imellem benyttede sig af Skolens — ei saa lille — Bibliotek, han læste f. Eks. Suhm om Odin, hans Smaaskrifter etc. Den første behagede ham især, hvorfor han og til sit eget Brug gjorde et lidet Udtog deraf«. Vel kendt er det jo ogsaa, hvad han fortæller 1839 (Tillæg til Brevvexlingen med Molbech): »Naar jeg i det hele maa kalde Erindringen om Skoletiden i Aarhus tom og farveløs, gives der dog enkelte Undtagelser, thi i den første Vinter tilbragte jeg regelmæssig mine Aftener som Forelæser paa et lille Skomagerværksted i Huset, hvor jeg logerede og lærde derved først at kiende vore gamle Almue-Bøger«. Det samme siger han ogsaa 1838 (»Skolen for Livet«): »Jeg mindes endnu med Fornøielse, hvordan jeg som latinsk Skoledreng læste gamle danske Krøniker om Aftenen paa et Skomagerværksted«.

Hans to Passioner var, som han selv siger, Tobakspiben og Kortspillet. Heri var han dog ikke heldig; han fortæller morsomt i Dagbogen om, hvor galt det gik, da han ingen Penge havde at ofre for i Domkirken og i Stedet blot lagde et Stykke sammenlagt Papir paa Alteret; anden Gang blev det opdaget, og han maatte naturligvis høre mange drøje Ord derfor. Og naturligvis havde han som alle Skoledrenge sine Forelskelser med tilhørende Vers. Han for-

tæller selv spøgende derom i Dagbogen, og hans latinske Stilebog, som endnu er bevaret, lives ogsaa op af Vers til den elskede (en anden end Dagbogens? i alt Fald er det andre Vers):

O min muntre blide Pige!
jeg kan ei med Ord udsige
hvor inderlig jeg elsker dig,
du som har fortryllet mig.

Det var dog desværre ikke gensidigt, thi senere hedder det:

Hun nu efter en anden gaar,
som blir Student til Efteraar,
som Hører let kan blive,
om hans Broder blir i Live.

De er jo ikke meget Grundtvig'ske, men des mere ægte drengagtige. I Stilebogen findes ogsaa Lister over hans Medstuderende; om Dimittenderne hedder det karakteristisk, at de »omnes magno cum gaudio scholæ Arhusinæ valedixerunt« (med stor Glæde bød Skolen Farvel); den indeholder ogsaa en Del danske Genfortællinger o. l., som Stougaard fik smuglet ind i sin Undervisning.*)

De to Aar tilbragte Grundtvig uafbrudt i Aarhus — der var ikke Raad til at komme hjem i Ferierne til Faderens Præstegaard i Udby. Man kan da forstaa, at Livet maa have faldet svært for Drengen, der altid før havde levet paa Landet og elskede Livet og Naturen der. Des mærkeligere er det, at vi ikke træffer Spor af, at Grundtvig har været udenfor Byens Ene-mærker, har færdedes i den skønne Natur omkring Aarhus, leget Røvere med de andre Drengene i Riis Skov eller sejlet op ad Aaen til Aaby. Han har sikkert følt sig ensom — heller ikke nogen af Kammeraterne sluttede han sig til.

Desværre findes der ikke noget Billede af Grundtvig fra hans første Ung-

dom. Derimod har han selv i Dagbogen givet en pudsig omstændelig Beskrivelse af sin ydre Person, »da han kom fra Jylland til Sjællands By«. Han beretter om sin Garderobe bl. a., at den bestod af »1) En blaa, hjemmegjort Kjole med jydsk Snit. — Denne maa som General staae i Spidsen og syne lidt, — thi det var — mellem os — hans eneste hele Yderstykke. — 2) En gammel guul med ditto, som stumpede ved Rumpen og Albuerne. — 3) En rødprykket Kasimirs Vest, der alt tjente ham hartad 3 Aar som sin anden Herre. 4) Et Par sorte Buxer, vendte og luvslidte samt stoppede paa det ene Knæ. 5) En hjemmegjort Frakke, som havde været bruun.... hertil en sort Kjole, og ditto Vest, som begge Dele i lang Tid havde bedækket hans Faders Overkrop, og nu i to Aar — hver Søndag og ved andre Solenniteter — hans, samt et Par dygtig fittede Skindbuxer«.

Aarhus Katedralskole har Æren — altsaa en noget tvivlsom Ære — af at have indviet Grundtvig i den »sorte Skole«, som han senere i sit lange Liv saa voldsomt skulde bekæmpe, og den blev Syndebukken for hele det gamle Skolesystem. Det er da vel værd at lægge Mærke til den Forskel i Tonen ved Talen om Aarhus-Aarene, der findes mellem Ordene fra Ungdommen — i Dagbogen og Digtet — og Udtalelserne fra de senere Aar. Mildhed og Lune har maattet vige Pladsen for de bitre, ja, hadefulde Følelser, der nu havde fyldt ham og gjort ham til den vældige Stridsmand for Danskhed i Sind og Tale. Medens han i Dagbogen og Digtet er tilbøjelig til at give sig selv Skylden, maa nu Skolen tage alt paa sin Kappe, og glemt er det gode, han mødte i sin Skoletid. Derfor bør dog ikke vi glemme, at der paa hans gamle Skoles Regnebræt ogsaa findes Poster af virkelig Værdi, selv om det ikke blev dem, der blev Skyld i, at de to Aar, som Edv. Lehmann har sagt, »skulde blive af skæbnsvanger Betydning for hele Danmark«.

*) Mere om Stilebogen se C. Brandt i Dansk Ærketidende 1873, S. 677 flg.

AROSIA

Medlemsblad for Aarhusianer-Samfundet.

Redaktion: stud. mag. *Gustav Albeck*
og Lektor *Regnar Knudsen*.

Redaktionens Adresse: stud. mag. *Albeck*, Upsalagade 6, Kbhvn. Ø. Indmeldelser, Meddelelse om Bopælsforandring etc. modtages af Revisor *Højlund-Carlsen*, Frederiksgade 1, Aarhus, og stud. jur. *Poul Sørensen*, Frederiksborggade 35, Kbhvn. K.

Aarhusianer-Samfundet optager alle gamle Elever fra Aarhus Kathedralskole. — Kontingent mindst Kr. 5,00 aarlig, — for Medlemmer under 25 Aar mindst Kr. 3,00.

15. Juni 1928.

Translocationsfest

28. Juni 1928.

Som sædvanlig samles Aarhusianer-Samfundet Translocationsdagen til Fest paa Café Palæ. Dagen bliver i Aar den 28. Juni. Kl. 7½ begynder Generalforsamlingen, hvor Foreningens Maal og Midler i Aar vil blive drøftet i en Generaldebat. Efter Generalforsamlingen finder saa Festen Sted — til hvilken alle Aarets Dimittender er indbudte (Studenter saavel som Realister).

Der indledes med *gratis* Kaffebrød, hvorefter Universitets-Samvirkets Formand, Overlæge Dr. med. *Victor Albeck*, holder Aftenens Hovedtale (Dimissionstalen).

Efter Taler og Sange hæves Bordet, og Dansen trædes til den lyse Morgen. Uden Tvivl vil som sædvanlig »Palæ« blive fyldt med en stor Skare af saavel gamle som yngre Aarhusianere.

Fra Skolen.

Skolens Musikfest den 10. Maj 1928.

Der er to Ting, som bebuder Vaarens Komme for enhver Elev i Aarhus Kathedralskole, og det er det lyse Løv paa Gaardens Linde samt Skolens Musikfest. Begge Dele indfinder sig altid først i Maj.

I Aar fik Elevkoncerten en særlig festlig Ka-

rakter, idet det nye Flygel (et lille, men meget smukt Saloninstrument) skulde overgives til Skolens Ejendom.

Som sædvanlig var Gymnastiksalen fyldt til sidste Plads af Elever og deres Paarørende, og hvis Skolen havde haft en rød Lygte, burde Pedel *Madsen* have hængt den ud, saa at den kunde kaste sine varme Straaler ud i den kølige Majkvæld.

Præcis Kl. 7 bød Rektor Velkommen og gav Ordet til Læge *Fridericia*, som paa Forældrenes Vegne overgav Flygelet til Skolen — idet han mindede Eleverne om, at det nye Musikinstrument ikke kunde behandles som en Kammerat, man gir paa Snuden, men som en god Ven, man vil værne om og være god imod.

Saa satte Hr. Heering i med „Gæsternes Indtog“ af „Tannhäuser“, som fik en smuk Udførelse. Efter *Bartholdys* „Strofen“ sang Koret en Række firstemmige Sange af *Carl Nielsen*, *Alfred Thoit* og *Conradi*, der høstede stærkt Bifald.

Bedre end Koret syntes dog i Aar at være Orkestret, som blev sat paa en haard Styrkeprøve med Mozarts Ouverture til „Don Juan“, et Musikstykke, der skal gaa som en Leg i et rivende Tempo, som Skoleorkestret ikke kunde faa frem. Langt smukkere lykkedes *Järnfeldts* „Berceuse“ og *Brahms* Ungarske Danse 5 og 6, som gjorde stor Lykke.

Det udvalgte Kor opnaede ogsaa smukke Resultater, og viste ofte fortræffelig Forstaaelse i Retning af god Sammensang.

Til Slut udførte Kor og Orkester Gades pompøse Morgensang af „Elverskud“ og *Carl Nielsens* og *Holger Drachmanns* berømte Revusang „Du danske Mand“.

Rektor takkede Tilhørere, Optrædende — og specielt Lektor *Heering* for hans store Arbejde. Elevernes Tak bragtes af *Niels Søgaard III G.*, som overrakte Hr. Heering en smuk Buket Blomster.

Tilslut takkede Hr. Heering for al den Forstaaelse, han havde mødt. Han understregede stærkt, at det Eleverne præsterede ikke maatte kaldes Kunst — men var et Udtryk for Glæde — Glæde ved Musikken. Hr. Heering sluttede sin Tale med et smukt motiveret Leve for Ungdommen.

— Og dermed var Skolekoncerten forbi for i Aar, men naar Lindene i Skolegaarden atter grønnes, kalder Lektor *Heering* paany til Musikfest, og forhaabentlig vil han kunne gøre det endnu en lang Række Aar, for der findes uhyre mange Elever, der er ham Tak skyldig for den Iver, med hvilken han skænker dem *Glæden* ved Tonernes Kunst. V. A.

Skovturen fandt i Aar Sted den 2. Juni — i et lidt ubehageligt Vejr. Turen gik til *Svejbæk* og var som altid vellykket.

Musiksæsonens anden Halvdel.

Af Emanuel Sejr.

Andet Semester har været adskilligt righoldigere end første (se »Arosia« VI. Nr. 6). Ikke blot blev i Begyndelsen af Aaret Konflikten mellem Musikerne og Aarhus Teater bilagt, saa de philharmoniske Koncerter atter kunde genoptages, men der har ogsaa været et betydeligt større Antal Enkelt-Koncerter.

To hæderkronede danske Sangere, *Johs. Fønss* og *Lauritz Melchior*, havde slaaet sig sammen om en Sangafte. Fønss' fortræffelige og — det tør jo nok paastaas — dybtgaaende Egenskaber er velkendte, ikke mindst for Aarhusianersamfundets Medlemmer. Melchior derimod har fortrinsvis vundet sine Laurbær i Udlandet. Han dokumenterede da ogsaa hurtigt, at han i sin Udlændighed var vokset betydeligt — i enhver Henseende; ingen Højde syntes ham for høj, intet forte for kraftigt. Men han er af den Slags Sangere, som saa absolut hører hjemme paa Scenen med dens mere voldsomme og teatraliske Virkemidler. De smaa intime Sange sprængte han ofte, og Gang paa Gang stiftede han Bekendtskab med den farlige Grænse mellem det ophøjede og det latterlige.

Iøvrigt har der været Lejlighed til at høre en Række Sangere og Sangerinder. Foruden vore hjemlige, Koncertsanger *Thøger Rasmussen* og Operasanger *Hakon Dons*, Frk. *Elsø Herzum*, som med sin velskolede Stemme og fine Sangkultur foredrog en Række franske Sange i »Unge Tonekunstners Selskab«.

Birgit Engell og *Niels Hansen* gav en mildest talt ikke særlig fremragende Kirkekoncert, hvis Program syntes sammensat paa Grundlag af Københavnernes Vurdering af »Provincen« — og den kan i saa Fald ikke være høj.

Endelig har Koncertsanger *N. R. Gade* og Fru *Harriet Vendelhaven*

medvirket ved Domkirkens Orgelaffener, og ved »Unge Tonekunstners« danske Aften sang Fru *Sylvia Schierbeck* — musikalsk og kunstnerisk lige fremragende — en Række af sin Mands skønne Sange ledsaget af Komponisten selv ved Flyglet.

Til Sæsonens Sangbegivenheder maa ogsaa regnes Det kgl. Teaters Gæstepil i Teaterforeningen med »Ungdom og Galskab«. For Fru *Ebba Wilton* som *Wilhelmine* var det en straalende sanglig Sejr, medens andre sejrede nok saa meget som Skuespillere, saaledes *Henrik Malberg*, der sangligt kun har faa Betingelser for at medvirke i et Syngestykke, men dog opnaaede Aftenens største Sukces i Kraft af sit fortræffelige Spil og enestaaende Lune.

Af Korsang er der Anledning til at nævne de aarhusianske Mandskors Fælleskoncert i Domkirken. Under Ledelse af Kommunalærer *Emanuel Jensen* sang det 175 Mand stærke Kor en Række velkendte Salmer og Sange. Præstationen var al Ære værd. Rimeligere havde det dog været at indstudere et stort Værk, som kræver stort Kor, i Stedet for disse enkle Sange, der egentlig kommer nok saa meget til deres Ret ved mindre Besætning. I det hele taget synes Korsangen at trænge til en Programfornyelse: det er næsten bestandig de samme faa fastslaaede Komponisters faa fastslaaede Sange der høres. Det var derfor ikke mindst i den Retning en Oplevelse at høre »Septimen«s Damekor, som under Organist *Georg Fjelrads* Ledelse ved en halvprivat Koncert sang en Del Brahmske og Regerske Korsatser, som i enhver Henseende laa udenfor det almindelige. Skulde denne Koncert — som der har været Tale om — betyde Forsøg paa en Genoplivelse af Madrigal-Koret, maatte det hilses med Glæde. Vi trænger til et

Elite-Kor, der saavel Korteknisk som særlig i Henseende til Programlægning kunde gaa i Spidsen og skabe nyt Liv.

Af Violinister mødte *Telmanyi*, hvis Spil er saa velgørende i sin fuldkomne Sammensmeltning af det tekniske og det musikalske. Som Partner havde han sin berømte Landsmand, Komponisten, Dirigenten og Klavervirtuosen *Dohmanyi*. I Brahms A-Dur-Sonate og ikke mindst i Kreutzer-Sonaten mødte man et Sammenspil saa fuldendt, som det kun sjældent høres.

Blandt Klaverspillerne bævdede *Victor Schiøler* sig ogsaa denne Gang. Ved en Klaveraften i Musikforeningen spillede han bl. a. Ravels gratiøse, i Klangvirkningerne ofte dristige »Gaspard de la nuit«, hvor hans tekniske Smidighed og fint beherskede poetiske Opfattelse fejrede Triumfer. Og som en Slags Afslutning paa et Beethoven-Kursus i Det jydsk Musikkonservatorium gav han en Koncert med hele fire Beethovenske Sonater paa Programmet. Schiøler er utvivlsomt en af de store, og han synes i stadig Udvikling.

Den meget omtalte *Brailowsky* spillede i Musikforeningen og sejrede især ved sin fantastiske overvældende Teknik, et Hav af knaldende Steinway-Toner med grelt, smældende Lys over Spillet. Stilfærdigere, men ogsaa inderligere i Virkning er *Gunnar Johansen*, som jo iøvrigt heller ikke er nogen teknisk Sinke. Ved Det jydsk Musikkonservatoriums Indvielseskoncert og senere har der været Lejlighed til at høre ham foredrage Mozart og Bach. Han er en saare tiltalende Klaverspiller.

Endelig er der Grund til at omtale Frk. *Else Bartholdy*, som ved Theatrets Folkekoncerter havde en meget lovende Debut i Beethovens C-Dur-Klaverkoncert. Hendes Spil, som ikke havde nogen ydre Glans og Bravour, udmærkede sig især ved rytmisk

Prægnans og levende Sans for de musikalske Værdier.

Som en sjælden Fugl blandt Solister kom ogsaa kgl. Kapelmusikus *Gilbert-Jespersen* med sin Sølvfløjte. For mere end 100 Aar siden var Fløjten et yndet Solo-Instrument, og der er Ting, som tyder paa, at den nu vinder Terræn igen. Med en Tolker som *Gilbert-Jespersen* er det forstaaeligt og glædeligt. Det var en stor Nydelse ved de philharmoniske Koncerter at høre Mozarts Fløjtekoncert i hans Gengivelse.

En betydningsfuldt Begivenhed for aarhusiansk Musikliv var Afslutningen af Domkirkeorglets Ombygning. Aarhus ejer nu ikke blot et af de største men ogsaa et af de bedste Orgler i Norden. Ved en Kombination af gamle og nye Metoder har man formaet at bevare det gamle Orgels bløde Tone og samtidig opnaa større Fylde og Kraft. Domorganist *Jørgen Nielsen*, som sammen med Orgelbygger *Probenius* har Hovedæren for det smukke Resultat, indviede det nye Orgel som Koncertinstrument ved en smuk og meget vellykket Orgel-Aften. Senere afholdtes endnu to indholdsrige og interessante Aftener med saa udmærkede Kræfter som Domkantor *Bangert*, Roskilde, og den i Fjor ved St. Pauls Kirke ansatte Organist *Georg Fjelrad*. Men desværre svigtede Publikum efterhaanden betænkeligt — som iøvrigt ogsaa paa andre Omraader af Koncertlivet.

»Aarhus philharmoniske Selskab« havde, som i forrige Oversigt meddelt, en slem Krise at gennemgaa i Konfikten mellem Aarhus Theater og Musikerne, som en Tid hindrede Afholdelsen af Koncerter. Kort efter Nytaar løstes dog denne Konflikt, og Selskabets Sæson kunde gennemføres. Den nye Kapelmester, Hr. *Thomas Jensen*, naaede i Vinterens Løb at skabe sig en sikker Plads i Publikums Gunst, som hans utvivlsomme Dyg-

Johs. Johansen.

1ste Klasses Herreskræderi

Telefon 832

Bruunsgade 43

Aarhus—Kallundborg

Overfarten

Restauration

BIRKEDAL - HANSEN

Mascot Smøreolier

Tif. 4850

Tif. 4850

Mundelstrup Mejeri.

Vil De have virkelige 1. Klasses Mejeriprodukter, da køb hos vore Vogne og i vore Butikker.

Gør et Forsøg. De bliver tilfreds.

Marie Christensen

Konditori ved Bispetorvet.

Georg Andersen

Det danske Petroleums-Aktieselskab.

PRATT-Benzin

Aarhus

Telf. 1884—1885

Køb HATTEN

hos

Valdemar Johansen

Hattemagasinet

Søndergade 76

„Gargoyle“ Mobiloil.

J. P. Jensen

Vester Alle 7

Telefon 1362

Chr. Rasmussen

Mejlgade 41. Telefon 3362

1ste Kl.s Kød og Paalæg

Prøv mit delikate,
hjemmelavede Paalæg.

D. A. Paludan

Optik-Foto Etabl.

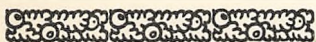
Grundlagt 1899
Telf. 944 — Paa Clemensbro

Tegnebestik og Regnestokke
etc.

Varelotterikollektionen

anbefales

Fru Hoffgaard,
Banegaardsgade 17

Overretssagfører

Dam-Krogh

Søndergade 7

Telf. 181 Telf. 5600

W. Kaiser

Kirurgisk
Instrumentmager
og Bandagist.

Vestergade 5
Aarhus

Telefon Nr. 577

M. Brabrand-Jensen

St. Paulsplads 14

Telf. 1603

Repræsentation for 1ste Kl.
inden- og udenlandske
Firmaer.

Landsretssagfører

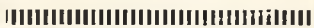
J. MIKKELSEN

Ryegade 25¹ Telefon 1514

Otto Holle.

Kgl. Hof Bagermester.
Aarhus Telefon 116
Holdbare Kryddertvebakker.
Grahamsbrød, hver Dag
friskbagt.

Aarhus kem. Tøjrensings - Etabl. og Garderobe-Farveri.

Ældste og største udenfor
København.

Trauls Erichsen.

Vesterg. 37, Aarhus, Telf. 640
Til udenbys sendes portofrit
for 4 Kr.

Sagfører

A. Normand.

Odder

Telefon 109

NEYE

Indeh. E. Wassard.

Rømerhus, Aarhus

—
Provinsens
største

Specialforretning

i

Lædervarer.

Sagfører

Zethner-Møller

Søndergade 1 b

Telefon 303—1108

tighed fuldt ud berettiger ham til. Uden vel at have gjort Fremførelserne stærkt personlig præget, har han gennemført en Række velanlagte og vellykkede Koncerter. Tydeligst kom den nye Aand frem i Programvalget. Medens de philharmoniske Koncerter hidtil næsten udelukkende var begrænsede til tysk (og tildels dansk) Klassik, har Hr. Thomas Jensen slaaet Porten op særlig til Frankrig — han har saaledes fremført Kompositioner af Berlioz, Cesar Franck, Saint-Saent og Ravel. Og selv om der til en Begyndelse er Vanskeligheder at overvinde baade for Musikere og Tilhørere, betyder denne Programudvidelse dog et værdifuldt og tiltrængt Plus, som bør noteres med Anerkendelse og Taknemmelighed.

Imidlertid ligger Tendensen i Striden mellem Musikerne og Teatret stadig som en Trudsel mod Orkesterkoncerterne i Aarhus. Som der allerede tidligere i »Arosia« er gjort opmærksom paa, er Teaterorkestret nemlig et meget afgørende Grundlag, den nødvendige faste Kerne i et Symfoniorkester. Men naar man nu fra Teatrets Side — saare forstaaeligt — søger at staa imod de sløje Tider ved at skære ned, hvor der — fra Teatrets Synspunkt — er Mulighed for Nedskaering: i Orkestret, saa ryster man samtidig Grundvolden for de store Musikformer i Aarhus. Dette kan ikke bebrejdes Teatret, som ingen Forpligtelser har paa dette Omraade; men for alle Musikvenner maa det Spørgsmaal blive brændende: Hvorledes sikres et godt og antagelig stort Symfoniorkester i Fremtiden

Efterhaanden som Militærmusikernes (og dermed Messingblæsernes) Antal formindskes, kommer man ikke udenom, at et stort, fast Teaterorkester bliver af afgørende Betydning for en forsvarlig Gennemførelse af Symfonikoncerter i Aarhus. Det maa da blive Byens Sag — i Forbindelse med Theatret — at skabe et stort og fast

Orkester. Der kan ikke her blive Plads til en nærmere Redegørelse for de Fordele, et saadant fast kommunalt Orkester kunde byde. Man maa blot haabe, at de bevilgende Myndigheder i højere Grad end hidtil vil indse, at Tilskud til Musik ikke er Tilskud til Underholdning og Forlystelse, men er *kulturelle* Bevillinger af samme Vigtighed og Betydning som mange andre.

Fra Teatrets Side vil man sikkert strække sig saa langt som overhovedet muligt: Med et stort Orkester vil Teatret have et meget virksomhedsfuldt Middel til at komme over en vanskelig Periode. Ikke blot betyder en virkelig fyldig og fremragende Mellemaktsmusik en stor Tiltrækning for mange, men med et stort Orkester vil det være muligt at fremføre Syngestykker og Operetter — der har et saa stort Publikum — med den rette musikalske Festivitas, ja, man behøvede end ikke at vige tilbage for enklere Operaer, hvor et Par Hovedroller kunde besættes ved Gæstespil. Endelig var der ogsaa Mulighed for blandede Programmer — og meget andet.

— — —

Musiklivet i Aarhus burde have lidt mere »officiel« Støtte. Saa meget mere som der virkelig indenfor Musikernes Kreds gøres et stort Arbejde for at sætte Kræfterne i Bevægelse og skabe en frisk og frodig Udvikling. Her kan peges ikke blot paa »*Unge Tonekunstneres Selskab*«, der har gennemført en Række interessante Koncerter, men især paa »*Det jydsk Musikonservatorium*«, som i Vinter blev højtidelig indviet, og som betyder en Nydannelse i aarhusiansk Musikliv, hvis Rækkevidde endnu ikke kan maales. Aar for Aar vil Kredsen af Elever og Interesserede udvides; Konservatoriet har allerede og vil kunne faa endnu større Betydning ved sine Koncerter og friere Kursus. Maaske kunde det ogsaa blive Basis for en mere bredt anlagt Gennemgang

af Tonekunstens Størværker (med Klaverdemonstrationer i Rudolph Simonsens Aand). Saadanne Kursus anlagt for »Lyttere« af enhver Art vilde være meget værdifulde for Højnelsen af den almindelige Musikkultur.

Endelig burde man — men ogsaa det kan kun ske ved officiel Støtte — søge oprettet et Elite-Børnekor, som fik særlig Uddannelse og kunde danne Grundlag for et *Drenge- og Mandskor*, som de kendes fra Tyskland og i de senere Aar ogsaa i København. Aarhus maa have Børnemateriale nok

til et saadant udvalgt og særlig indøvet Kor. Gennem det kunde saa opdyrkes hele den storslaaede polyfone Kirkemusik (Palæstrina osv.) og det 17. Aarhundredes Mestre, der nu saa godt som aldrig høres. Med regelmæssig Assistance af et saadant Kor vilde Orgeløfterne i Domkirken næppe savne Tilslutning, og hvad mere er: Børnenes derigennem vakte Interesse for og Forstaaelse af Musik vilde i Løbet af faa Aar bære Frugt og saa Frø vidt omkring.

Emanuel Sejr.

Aarhus Teaters Sæson 1927–28.

Sæsonens Slutning.

Af Jørgen Voeler.

Som den første Halvdel af Sæsonen var præget af Musikerstrejken, der havde ført Teatret til at forsøge sig med Grammophonmusik i Mellemakten for at bøde paa den lammende Mangel af musikalsk Stimulans til Mellemaktspassieren, aabnede man Sæsonens sidste Halvdel under lige saa trostesløse Auspicier. Strejken lagde sin klamme Haand over alle Dispositioner, men fra Teatrets Side opgav man ikke Ævret. Man satte Shakespeares »Troll kan tæmmes« op i fuldt moderne Iscenesættelse og Udstyr og paaberaabte sig Shakespeare-Tidens Tradition som Forsvar for, at man lod Mellemakterne udfylde med Balletoptrin til Ledsagelse af Mandolinmusik. Danserne var dels Børn, dels voksne Elever fra en lokal Balletskole, og de mandolinspillende Damer var af Hensyn til Strejkeluften formummede i Pjerrotdragter og bar sorte Halvmasker. Man kunde vanskeligt overvære noget, der i fjærnere Grad mindede om Shakespeare-Tidens Gøglere. Men det Publikum, der trofast og halstarrigt havde taget Parti for Teatret i den standende Strid, mødte op og applauderede elskværdigt den splinternye Mellemaktsunderholdning,

ganske særligt et Par smaa Børneklovner »tog om Hjerterødderne«.

Til »Troll kan tæmmes« havde man arrangeret en Scene paa Scenen, hvorved en hurtig Skiften af Scenerierne muliggjordes. Disse var hver for sig markeret ved ganske enkle Midler, Antydninger, Symboler, »dette skal forestille Troja«. En skraatstillet Kulisse med en Dør angav f. Eks. Scenen »Uden for Baptistas Hus«; et dækket Bord stillet ind med Stole omkring; og man var til Bryllupsfest i Lucentios Hus, og saa fremdeles. Stiliseringen virkede morsomt og godt og for saa vidt festlig, som der var sørget for et kræsent Farvevalg i Dekorationer og Draperier. At Skuespillernes Kostumer intet lod tilbage at ønske i samme Retning er en Selvfølge.

Iscenesætteren, (Direktøren), havde indenfor denne Ramme lagt Forestillingen an som en Farce med en Farces kaade og løsslupne Tempo, og med Udelukkelse af ethvert Forsøg paa at spille dybtgaaende psykologisk Komædie. Alle Skuespillets Figurer var Typer, tegnet op med faa, krasse Streger, kun for et Par Rollers Vedkommende med en spæd Dvælen ved den lyriske Betoning (Bianca og hendes

Elsker.) Fru *Besse Giersing* havde en ærefuld Aften som »den arrige Kvinde«, der til Slut ydmyg og blid falder sin strenge Gemal tilfode. *Kai Mer-vild* var en blodrig *Petruchio* og *Henning-Jensen* havde en Lattersukces som *Petruchios* Tjener *Grumio*.

Uagtet der var gjort alt for at gøre denne Forestilling tiltrækkende, sneglede de enkelte Opførelser sig afsted. Der naaedes dog det anselige Antal af 17. Sammenlignet med, at »Genboerne« med 31 Opførelser er den Forestilling, der staar som Sæsonens største Publikumssukces, gør Resultatet det Aarhus Publikum Ære.

Mens »Trolde kan tæmmes« stod paa Programmet indtraf omsider Forliget med Musikerne, og Teaterbesøget blev straks noget livligere. Alene Bevidstheden om, at Strejkens Fortryllelse ikke mere omgav Bygningen med sit usynlige Spind, virkede stimulerende og opmuntrende. Om jeg husker ret, var det nu Farcen »Charleys Tante«, der kom op, en Forestilling, der yderligere understregede Stemningen: frie Tøjler igen. *Henning-Jensen* tog selv Titelrollen og fejrede nye Triumfer som Komiker af en egen nonchalant, intelligent og bevidst Støbning, men alligevel uimodstaaeligt charmerende.

Men Musiken skulde for Alvor tages i Brug. »Der var engang« blev sat paa Programmet. Prinsen tog man dristigt af Teatrets eget Personale. Det blev den unge *Erling Schroeder*, der fyldte saa lidt i det kendte prinselige Antræk og ikke rigtigt havde Vejr i Lungerne til at tale Danmarks Pris paa Vers. Aftenen blev dog trods denne Spinkelhed, der hovedsagelig maatte tilskrives Ungdom, lovende for den unge Skuespillers Fremtid. Som Prinsessen viste Frk. *Beatrice Bonnesen* sig i Besiddelse af det nydelige Ydre og de udtryksfulde Øjne, der er en Forudsætning. Hun fordunklede dog ikke Mindet om den forrige Prinsesse paa Aarhus Teater, *Katy Valentin*,

hvis Prins forøvrigt var *Adam Poulsen*.

Teatret var kommet ind paa at søge gamle Træffere frem, og det fortsatte ad samme Vej med Genoptagelse af den uopslidelige Operette »Frøken Nitouche«, der sidst havde gjort stor Lykke med Fru *Nina Hoeck*, f. *Sommerfeldt*. Aften øvede de indsmigrende Toner den gamle Magt over Sindene, og Fru *Inger Bolvig* viste sig baade sangligt og i sit Spil som et rigtigt Skælnsstykke af en *Nitouche*. Hr. *Knoblauch* havde med Held overtaget Dobbeltrollen *Cellestin-Floridor*. Operetten naaede 21 Opførelser, for nogle Aftners Vedkommende med Fru *Henning-Jensen* i Titelrollen i Stedet for den sygemeldte Fru *Bolvig*.

Paa Hundredearsdagen for Ibsens Fødsel opførtes »Hedda Gabler«, der blev Sæsonens hidtil interessanteste Forestilling, fortrinsvis som Følge af Fru *Besse Giersings* Udførelse af Titelrollen. Den talentfulde unge Skuespillerinde havde aabenbart gjort Skikkelsen til Genstand for et dybtgaaende Studium og hendes Spil var præget af en minutios Nuancering, der dog nu og da tog lovlig haandfast paa de anelsesfulde Dybder i Heddas sammensatte Sjæleliv. Men man vil huske denne Hedda, denne stakkels skønne, kolde Hedda.

Et for Teatret saare ærefuldt Forsøg var Optagelsen af Ernst Tollers hypermoderne Skuespil »Hoplá, vi lever!«, der havde gjort saa overvætted Lykke paa *Betty Nansen* Teatret. Direktør *Henning-Jensen* besørgede selv det næsten kæmpemæssige Iscenesættarbejde og satte Forestillingen op i den samme teknisk set yderst fordringsfulde Ramme, som ved Uropførelsen i Berlin. Scenerummet var delt i indtil 5 Dele ad Gangen, hvor de knitrende Optrin fulgte hinanden Slag i Slag, som man tænder og slukker en elektrisk Kontakt. Hele Personalet medvirkede, og der opnaaedes Gang

paa Gang ypperlige Resultater. Valgscenen, der spænder over hele Scenen, var fortræffelig baade i de utallige Enkeltheder og som Helhed, og i de større Roller blev der ydet bemærkelsesværdig Kunst af Hr. *Paul Hoffmann* som Hovedpersonen, Idealisten, Toller selv: Karl Thomas, Fru Gierring som Kommunistpigen Eva Berg, *Aage Foss* som det Guds Ord fra Landet Pichel, *Kai Mervild* som Ministeren, Fru *Susanne Friis* som Mor Meller og *Henning-Jensen* som Sindssygelægen. Fuld af flammende Pathos reciterede Frk. Beatrice Bonnesen Digtet »Hopl. vi lever!« til den illuderende Musikledsagelse, maaske Aftenens bedste og stærkeste Moment.

Der er ikke Tvivl om, at denne Forestilling er den mest hæderfulde, Teatret har gennemført, men desværre paaskønnedes den ikke fra Publikums Side. Efter syv Opførelser afløstes den af Olufsens gamle Komedie »Gulddaa-sen« med Foss som Faldsmaal og Frk. *Laura Mogensen* som Jomfru Æbeltoft, en lidet betydningsfuld, for ikke at sige mindre vellykket Forestilling. Sæsonen sluttede med Genoptagelse af Operetten »Uschi«, der ogsaa havde afsluttet Sæsonen 1926—27. I Operettens kvikke Titelrolle tog denne Gang Fru Henning-Jensen Afsked med Teatret. Fruen havde let ved sangligt at udfylde den bedre, end Frk. Olivo Krause, der kreerede Rollen. Nogen særlig Interesse knyttede sig iøvrigt ikke til Forestillingen, der nærmest kunde karakteriseres som et sidste krampagtigt Forsøg paa at gennemføre Sæsonens normale Varighed paa Trods af det Publikum, der blev siddende uanfægtet hjemme ved Radioapparatet. i Stedet for at gaa i Teatret og være med til at holde den jyske Hovedscene i Live og sætte den i Stand til at opretholde et forsvarligt og anstændigt Repertoire.

Aarhusianere.

Dødsfald.

Fhv. Direktør for den danske biologiske Station, Dr. phil. & jur. & sc. *C. G. Joh. Petersen*, født 24. Oktober 1860 paa Østrupgaard, Fyn. Student fra A. K. 1879; cand. mag. 1885; Direktør for den biologiske Station 1879—1926; Medlem af det kgl. danske Videnskaberne Selskab 1914; Medlem af mange udenlandske videnskabelige Selskaber; har skrevet talrige Afhandlinger; død 12. Maj.

C. G. Joh. Petersens store Betydning for Landet ligger særlig deri, at han som faa forstod at anvende de indvundne videnskabelige Resultater i det praktiske Fiskeri, saa der derved skabtes reelle Værdier for Landets Fiskerbefolkning.

Dr. Petersens Arbejde fortsættes af hans Elever, blandt hvilke er den verdenskendte Professor Johs. Schmidt.

Bryllup.

Frk. Aase Sørensen — Assistent *Tage Hjelm Cohrt* (Stud. 1923), Aarhus 10. Maj.

Eksaminer.

Juridisk Embedseksamen: *Knud Lund Thoft* (Stud. 1923) og *Hans Jørgen Jakobsen* (Stud. 1923).

Afsked.

Rektor for Vestre Borgerdydskole *Valdemar Bjerre* har paa Grund af Svagelighed taget sin Afsked fra 31. Juli.

Rektor Bjerre, der er født 1865, er Student fra A. K. 1883; cand. theol. 1889; var Adjunkt — senere Overlærer — i Horsens 1891—1917; Overlærer ved Metropolitanskolen 1917; Rektor for Vestre Borgerdydskole 1919.

Udnævnelser.

Lektor ved Aarhus Kathedralskole *Mathias Møller* er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Afdelingschef i Udenrigsministeriet *Ove Engell* (Stud. 1901) har faaet tildelt Titlen kgl. Gesandt.

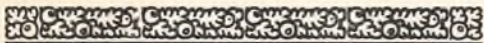
Universitetsstipendium.

I. L. Smiths Stipendium for Kandidater og Viderekomne er af Konsistorium tildelt bl. a. Dr. med. *Poul Kühnell* (Stud. 1910).

Jens Kjeldsen.

A. Møller Petersen,
Aarhus.

Største Specialforretning
i Herre- og Dreng-
Ekvipering

Gør

Deres

Indkøb

hos

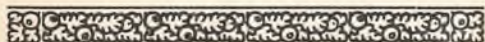
Arosias

Annoncører.

AVERTER

1

AROSIA

Aarhusianer- Samfundet

afholder Sammenkomst

Torsdag d. 28. Juni 1928

paa Palæ.

Kl. 7½ Generalforsamling.

Dagsorden efter Lovene.

Efter Generalforsamlingen
afholdes

Translocationsfest

(se endvidere Side 42).

Bestilling Oktober 26

Gjerulff

3 St. Torv 3

Førende Forretning i Sy- og Broderiartikler,
Dame- og Børnebeklædning.

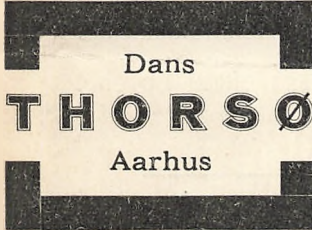
Ruder indsættes
Billeder indrammes
Malerier
og Raderinger

Chr. Wolff

Glarmester

— Tordenskjoldsg. 2 —

Telefon 5856

Dans
THORSØ
Aarhus

A. Muchitsch,

leverer efter Bestilling
Thranes Studentehuer.

Vestergade 7 Aarhus
Telefon 932

„ECHO“
Kgl. Hof-Leverandør
C. Høyer
MINERALVANDE
TLF. 1121

Kongelig Hof-Blomsterhandler
Leonard Abél.
Centrum, Gølforsmedgade 2
Telefon Aarhus 12154

Johs. Halling.

Lædervarer

Møbler.

Linoleum

Vestergade 19 Telf. 114

Brødr. Hofmanns

Møbelfabrik og Billedskæreri.

Kunstneriske, moderne, antike, originale og polstrede Møbler.

Nedsatte Priser. Tilbud gives.

Vestergade 35 Telf. 117

ALLE SKOLEBØGER
ER ALTID PÅ LAGER
Clage Hass Boghandel

Forlang altid **Wied's** Spedition.
851
Aarhus
Spec.: Flytning, Indpakning
og Opbevaring.

Leonard

Konditori

Clemenstov Telf. 2452

Kager og Konfekturer

Marie Dams

hjemmelavede

Konfekt

Søndergade 10—12 Aarhus

Telefon 158

Malermester

E. Christoffersen

Sjællandsgade 40

Telefon 2885

Specialitet: Bygningsarbejde,
nyt og gammelt.

1. Kl.s Arbejde. Mod. Priser.

Husk, at De støtter Deres By's Industri ved at forlange

Ceres Øl og Mineralvande.

Reberholt's Bogtrykkeri, Kbhvn.